

VALSTYBINĖS LIETUVIŲ KALBOS KOMISIJOS
NUTARIMAS

DĖL PASIRENKAMOSIOS SKYRYBOS TAISYKLIŲ

2006 m. rugsėjo 28 d. Nr. N-3 (104)

Vilnius

Valstybinė lietuvių kalbos komisija n u t a r i a:

Patvirtinti Pasirenkamosios skyrybos taisykles (pridedama).

KOMISIJOS PIRMININKĖ IRENA SMETONIENĖ

PATVIRTINTA

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos

2006 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. N-3 (104)

PASIRENKAMOSIOS SKYRYBOS TAISYKLĖS

I. BENDROJI DALIS

1. Pasirenkamosios skyrybos taisyklėse išdėstyti atvejai, kuriais skyrybos ženklai neprivalomi, bet gali būti vartojami rašančiojo nuožiūra prasminiams ir stilistiniams atspalviams nurodyti ar paryškinti. Skyrimo pasirinkimas rodomas suskliaudžiant ženklą, kuris gali būti rašomas arba nerašomas. Bet kuris pasirinktas skyrimo variantas klaida nelaikytinas.

II. SAKINIO SKYRYBA

2. VIENARŪŠĖS SAKINIO DALYS

2.1. Greta pavartoti artimos reikšmės ar kartojamieji žodžiai skiriami kableliu, jei suprantami kaip vienaarūšės sakinio dalys, arba neskiriami, jei laikomi samplaikomis, pvz.:

Sprogsta(,) skleidžiasi alyvų žiedai. Giliai(,) giliai į sąmonę įstrigo man tie žodžiai. Sukaitau(,) subuvau visa, kol duoną pakepiau. Šnara(,) murma šaltos bangos amžiną legendą. Žmogau(,) žmogau, ir širdies tu neturi.

2.2. Pažyminiai prieš pažymimąjį žodį, nurodantys ne vieno pagrindo požymius, bet rašančiojo laikomi lygiaverčiais, gali būti atskiriami kableliais kaip vienaarūšiai, pvz.:

Tirštas(,) murzinas prakaitas bėgo jo smilkiniais. Priešais sujudėjo aukštas(,) storas žmogus. Stovėdamas po medžiu, įsižiūrėjo, kad tai didelė(,) palinkusiomis šakomis eglė. Kiaurai veriantis(,) šaltas vėjas varyte varė į kambarį.

3. AIŠKINAMOSIOS SAKINIO DALYS

3.1. Vienavardės sakinio dalys be jungiamųjų žodžių gali būti išskiriamos kableliais (rečiau brūkšniais), jei norima parodyti aiškinamąją jų paskirtį, pvz.:

Suopis mielai nusispjautų čia pat(,) sau po kojomis(,) ir išeitų. Jis gimė Babrų kaime(,) Lazdijų rajone(,) ir mokėsi Kapčiamiesčio vidurinėje mokykloje. Sporto centrą statys Klaipėdoje(,) Dubysos g. 20(,) ir jau pradėjo parengiamuosius darbus. Labai anksti(,) dar prieš saulės tekėjimą(,) Veronika žvilgtelėjo į laikroduką ir pašoko. Posėdis vyks pirmadienį(,) liepos 5 d.(,) Senato posėdžių salėje. Kai aš buvau visai mažas(,) dešimties metų(,) ir gyvenau pas dėdę, man teko piemenauti. Komisijos nariai aptars ir kitus(,) su šių akcijų valdymu susijusius(,) dokumentus. Rudas(,) lyg nudažytas(,) pakeleivio veidas gerokai išsiskyrė iš šviesių šiaurės šalies gyventojų veidų. Jis tyliai(,) lyg sąmokslininkas(,) pakuždėjo man į ausį.

Ten(,) už upės(,) prie pat miško(,) tarp kelių senų ir storų medžių(,) ir buvau įsitaisęs vietą apmąstymų ir kūrybos valandoms leisti. Šaskrydis vyks Tauragės apskrityje(,) Šilalės rajone(,) Laukuvos miestelyje(,) jau po savaitės. Susitikimas įvyko birželio 1 dieną(,) pirmadienį(,) po pietų(,) nedideliame pajūrio miestelyje.

Vėl vieną sykį buvo perkūnija(,) jau daug vėliau negu ankstesniais metais. Vienas pastatas(,) aukštasis(,) buvo beveik vien iš stiklo. Šitokie apyniai(,) be lapų ir auksinių spurgų(,) nė iš tolo nepriminė vasarą matytos namo galo puošmenos. Malonus gyvuliukas(,) švelnaus garbanoto plauko(,) tupėjo kampe ir baikščiai žiūrėjo į mus. Aš buvau labai gražiai apsirengusi (–) visiškai naujais drabužiais.

Nieko kita(,) kaip tik prisipažinti(,) jam nebeliko. Niekas kitas(,) kaip tik grikliai(,) ten neaugo.

3.2. Vienavardė sakinio dalis arba išskiriama, jeigu suprantama kaip papildymas, arba atskiriama, jeigu suprantama kaip vienuoliktasis, pvz.:

Jam, ne kam kitam(,) dauguma mūsų klasės mergaičių stengdavosi patikti. Tik tu, ne bet kas iš mūsų(,) gali padėti karaliui dukterį atgauti. Šaltiniai iš XVI amžiaus, net iš vėlesnių laikų(,) tai patvirtina. Ekonomika, kartu ir bankų veikla(,) pažengė į priekį. Ramesnę popietę, pavakariais, ypač prieš rytą(,) upelio vagą užguldavo tirštas rūkas.

3.3. Tarp apibendrinamojo žodžio ir jį aiškinančių sakinio dalių įterpus jungiamąjį žodį, po pastarojo gali būti rašomas dvitaškis (rečiau brūkšnys), jei norima paryškinti išvardijimą, pvz.:

Visi mūsų baltmiškio medžiai, būtent(:) beržas, epušė, ąžuolas, uosis, liepa ir kiti, žiemą žalių lapų netenka. Mūsų krašto spygliuočių miškuose dažniausiai auga tik dvi medžių rūšys, būtent(:) eglės ir pušys. Programą atliko nepriekaištingai, tai yra(:) tiksliai, laisvai, išraiškingai, ir areną paliko tikėdamiesi gero įvertinimo. Šie teiginiai buvo pagrįsti iš piršto laužta informacija, t. y.(:)

anoniminių šaltinių parodymais, gandais ar akivaizdžiai melagingais pranešimais. Naminiai gyvuliai, kaip antai(;) arklys, karvė, avis, kiaulė ir kiti, labai naudingi žmogui. Daugelis mėgsta šviesių spalvų, būtent(;) gelsvus, rausvus, salotinius, kreminės spalvos, net baltus, apmušalus. Įgrysta kasdieniai darbai, būtent (–) liuobti gyvulius, lesinti vištas, kurti krosnį, ir norisi bent dieną atsipūsti.

4. DALYVINĖS, PUSDALYVINĖS, PADALYVINĖS APLINKYBĖS

Išplėsta dalyvinė, pusdalyvinė ar padalyvinė aplinkybė arba dvi ir daugiau neišplėstų gali būti išskiriamos kableliais, jei norima išryškinti jų prasminį ir intonacinį savarankiškumą, pvz.:

Išėjusi iš mokyklos(,) direktorė stabtelėjo. Atėjęs į mokyklą ir neradęs Juozapėlio(,) Mikė negali paslėpti savo liūdesio. Girdėdami pasakojimus(,) vyrai tik juokėsi. Einant didžiuoju vieškeliu pro beužankančius tvenkinius(,) galima pamatyti kažkada didelio dvaro liekanas. Liucė valgomajame dengė stalą, bet(,) išgirdusi svečią(,) tuoj išbėgo jo pasitikti. Aš net vardus jiems sugalvojau(,) sėdėdamas prirūkytame kambaryje. Jis pajuto, kad(,) tvinksint širdžiai(,) lyg adatėlėmis bado pirštų galiukus. Įėjęs ir nusirengęs(,) svečias prisėdo ant suolo krašto. Lyjant ar sningant(,) nemalonu keliauti. Karalaitis(,) užuot sukęs į dešinę(,) pasuko į kairę.

5. PAŽYMINIAI

5.1. Aplinkybinį atspalvį turintis išplėstas derinamasis pažyminyš arba du ar keli neišplėsti derinamieji pažyminiai prieš daiktavardžiu išreikštą pažymimąjį žodį arba nederinamasis pažyminyš prieš daiktavardžiu išreikštą pažymimąjį žodį ar po jo gali būti išskiriamas kableliais, jei norima pabrėžti pažyminio prasminį ir intonacinį savarankiškumą, pvz.:

Plepus, bet gudrus ir „slidus“(,) kaimynas man visai nekėlė pasitikėjimo. Niekieno neatpažintas(,) vienuolis laimingai pasiekė centrinę aikštę. Visų nužvelgiamas koridoriuje, patylomis apkalbamas bendroje virtuvėje(,) Vytas negalėjo ramiai jaustis net tarp artimiausių žmonių. Raudonomis nuo nemigos akimis(,) inspekcijos viršininkas neatrodė nusiteikęs šiandien spręsti bent kiek rimtesnius klausimus. Darius(,) raudona ir skaudančia ausimi(,) tik ir tegalvojo, kaip atkeršyti už tokį pažeminimą.

5.2. Neišplėstas derinamasis ar nederinamasis pažyminyš, pažymintis įvardžiu išreikštą sakinio dalį, gali būti išskiriamas kableliais (rečiau brūkšniais), jei norima pabrėžti jo prasminį ir intonacinį savarankiškumą, pvz.:

Bet jam(,) mokytam(,) ten rodytis netinka. Žiūriu į ją(,) didelę(,) ir gėriuosi. Jie(,) jauni(,) neturėjo tokio patyrimo. Ji(,) su kasytėmis(,) atrodė pajaunėjusi vos ne dešimčia metų. Moterys buvo pasipiktinusios tuo, kad jos (–) jaunos (–) yra iš darbo atleidžiamos, o pensininkės paliekamos. Jaunas(,) aš būčiau daug greičiau tai atlikęs.

5.3. Išplėstas nederinamasis pažyminyš po pažymimojo žodžio, išreikšto įvardžiu, gali būti išskiriamas kableliais (rečiau brūkšniais), jei norima pabrėžti jo prasminį ir intonacinį savarankiškumą, pvz.:

Jis(,) be juodų ūsų(,) atrodė visai neatpažįstamas. Jos (–) dryžuotais sijonais (–) neišsiskyrė iš kitų tautiškais drabužiais pasipuošusių dalyvių.

5.4. Su dalelytėmis nors ir, kad ir, dar (ir), tegu, irgi, kaip ir pan. einantys pažyminiai ar priedėliai gali būti išskiriami kableliais, jei norima parodyti jų prasminį ir intonacinį savarankiškumą, pvz.:

Visą kelią(,) nors ir primuštas(,) vilkas nešė ant nugaros lapę. Tegu be sveikatos(,) menkam savo gyvenimui Jokūbas užsidirbs pats. Pastogė(,) nors ir maža(,) jau buvo užleista pabėgėlių vaikams. Medžiai(,) kad ir su žaliais lapeliais(,) dar nedvelkė tikra pavasario gaivuma. Kaip vyresnis ir gudresnis(,) brolis liepė man tylėti ir toliau dirbti savo darbą.

Kad ir mokytojas(,) Kazimieras neištvėrė neužrikęs ant vaikų, besityčiojančių iš patiklaus šunyčio. To žemės kampelio(,) kaip didžiausios šventenybės(,) nusilenkia paliesti net rūščiausios širdies žmonės.

5.5. Lyginamieji nederinamieji pažyminiai, prasidedantys žodžiais didumo, aukštumo, ilgumo ir kt., po pažymimojo žodžio gali būti išskiriami, jei norima išryškinti jų prasminį ir intonacinį savarankiškumą, pvz.:

Nykščio nagu(,) didumo sulig geru kaušeliu(,) nukabino prilipusį grumstelį. Vanduo atiteka iš upelio bėgdamas išmūrytu urvu(,) aukštumo mažiausia sulig žmogum. Tarp kalnų margavo puiki pilis(,) ilgumo per kelias mylias.

5.6. Po įvardžių bet kas, kas nors, visi, kiti, kas, kaž(n) kas ir pan. pavartotas būdvardis ar dalyvis su priklausomais žodžiais ar be jų gali būti išskiriamas, jei norima parodyti aiškinamąją jo paskirtį, pvz.:

Kaži kas(,) truputį drąsesnis(,) šūktelėjo nepatenkintu balsu. Bet kas(,) norintis išmokti daugiau(,) gali naudotis šiomis programomis. Žiūrėjo, bene kas nors(,) pažįstamas iš vasaros stovyklos(,) ateis. Visiems(,) atsakiusiems į klausimą(,) siunčiame užduotis. Pacientų eilę sudarys visi(,) įrašyti pernai(,) ir dauguma įrašytų šių metų pirmame ketvirtyje. Kiti(,) ketinusieji kalbėti(,) išvis išėjo iš susirinkimo. Bet kas(,) norintis(,) negali sužinoti asmens duomenų. Kiti(,) atėjusieji(,) neskubėdami susėdo už stalų. Ateis kas(,) neprašytas(,) ir sugriaus viską.

5.7. Artimos nederinamiesiems pažyminiams žodžių grupės, prasidedančios vardu, pavarde, pravarde, gali būti išskiriamos norint parodyti jų intonacinį savarankiškumą, pvz.:

Jis pasirodė labai panašus į buvusį kaimyną(,) vardu Kazys. Jo motina išteka už vyriškio(,) pavarde Vilkas(,) ir išvažiuoja į kitą miestą. Susitiko su klasės draugu(,) pravarde Skiauterė. Viename sodžiujė gyveno neturtėlis žmogus(,) vardu Petras Banys.

5.8. Neišplėstas po pažymimojo žodžio einantis priedėlis gali būti išskiriamas, jei norima parodyti jo aiškinamąją paskirtį ir intonacinį savarankiškumą, pvz.:

Mes(,) vaikigaliai(,) bėgdavome paskui jį ir šaukdavom. Jis(,) našlys(,) užaugino tris vaikus, o čia normali šeima su vienu nesusitvarko. Kaimynas(,) boksininkas(,) nėra nė vieno kepštelėjęs, o tie ištįsėliai mojuoja kumščiais menkiausia proga. Medžiai(,) galiūnai(,) susipynę šakomis aukštybėse.

5.9. Neišplėstas ar išplėstas priedėlis, einantis po pažymimojo žodžio, gali būti išskiriamas brūkšniais norint pabrėžti aiškinimą arba atskiriamas brūkšniu nuo pažymimojo žodžio norint parodyti tapatumą, pvz.:

Prie apskritojo stalo buvo pakviesti ir didžiausio traukos lenktynininkų priešo – policijos (–) vadai. Informuojame, kad Jungtinių Tautų Ekonominės ir Socialinės Tarybos, tiksliau, jos padalinio – Geografinių pavadinimų ekspertų grupės (–) veikloje nuo 1992 m. dalyvauja ir Lietuvos ekspertai. Ir aitvaras – padangių žirgas (–) atneš mane prie tavo kojų.

6. LYGINAMIEJI POSAKIAI

Lyginamieji posakiai, prisijungę prie būdvardiškųjų įvardžių toks (-ia), toks (-ia) pat, šitoks (-ia), koks (-ia), kitoks (-ia) ir pan., taip pat prie įvardiniųrieveiksmių taip, kitaip, tiek ir pan., gali būti išskiriami, jei norima parodyti jų prasminį ir intonacinį savarankiškumą, pvz.:

Naujasis skyriaus vadovas nėra toks demokratiškas(,) kaip ankstesnysis(,) ir mažiau bendrauja su pavaldiniais. Nuolatos pabrėžiamos tokios vertybės(,) kaip atsakomybė, darbštumas. Reikia rūpintis, kad tikėjimo neblaškytų tokie madingi reiškiniai(,) kaip astrologija(,) ir kad žmogus pajustų tikrą tikėjimo vertę. Jis užaugo toks pat aukštas(,) kaip ir kiti broliai. Martynas nuo pat pirmos klasės buvo kitoks(,) negu visi kiti vaikai. Maniau, kad tu šito valgio negalėsi taip pataisyti(,) kaip mano virėjas. Jis nenuplauks tiek(,) kiek aš.

7. ĮTERPINIAI

7.1. Įterpinys gali būti išskiriamas kartu su jungtuku, išskyrus ir, ar, arba, nei, jei norima pabrėžti jų prasminę ir intonacinę vienumą, pvz.:

Pirma, Petras buvo įskųstas kaip didžiausias riaušių kaltininkas, antra, jis suimtas pabėgo, o(,) trečia, jo knygelės ir dainos žandarams labai nepatiko. Nespėjo nukeliauti į Ameriką, o(,) žiūrėk, jau šimtus dolerių namo siunčia. Jis buvo girdėjęs ir daug geresnių pastabų, bet(,) keistas dalykas, tos pastabos jo neįtikindavo, o Aukšės žodžiai nejučia paveikdavo. Bet(,) žinai, kunige, yra moterų, kurios dėl tų dalykų labai išgyvena.

7.2. Modalumą rodantys žodžiai ar junginiai anaipol, antai, apskritai, atseit, būtent, destis, esą, galbūt, galų gale, geriau, greičiausiai, iš esmės, iš principo, iš tiesų, iš tikro, iš tikrųjų, iš viso, kaip tyčia, lyg tyčia, konkrečiai, konkrečiau, mat, pagaliau, palyginti, paprastai, paprasčiau, pirmiausia(i), rasi(t), savo ruožtu, šiukštu, taigi, tikriau, tikriausiai, tiksliau, turbūt, veikiausiai, visų pirma gali būti išskiriami, jei norima jiems suteikti įterptinį pobūdį, pvz.:

Anaipol(,) jam apie tai nė neprimink. Tėveliukas(,) antai(,) namo pareina. Apskritai(,) aukštesnės kvalifikacijos darbininkai su ta technika gali dirbti. Jis(,) atseit(,) rytoj dirbs, neturės laiko, bet, matyt, nenori ateiti. Kaimynas(,) esą(,) matė kažką vaikstant naktį apie sodybą. Ji(,)

būtent(,) galvojo apie tai, kaip ji paaugs ir kada tai bus. Galbūt(,) jis žinojo ir numanė, kur aš einu. Aš(,) galų gale(,) nutraukiau tas patyčias! Bet kas jis arba(,) geriau(,) koks jis, to aš tiksliai negalėjau pasakyti. Vyriausybė pritarė mūsų projektui ir(,) greičiausiai(,) skirs lėšų. Teismų sistemos reforma(,) iš esmės(,) buvo ilgalaikis procesas. Daugelis(,) iš principo(,) su tuo sutiko. Nors gamta čia atšiauri, bet kraštas(,) iš tiesų(,) pasirodė gražus. Man atrodo, kad(,) iš tikro(,) pirmųjų kilmė yra per daug neaiški. Aš(,) iš tikrųjų(,) abejoju jo sugebėjimais, bet gal ir susitvarkys. Ar(,) iš viso(,) aš dar galiu jį pateisinti? Ir tada(,) lyg tyčia(,) iš kambario išėjo motina. Paklauskim, ar(,) konkrečiai(,) Antanas sutiktų pasidalyti savo turtu? Norėčiau(,) konkrečiau(,) ten gale sėdinčiųjų paklausti. Mat(,) neklauso sūnelis motinos, ir ką tu padarysi. Jiems reikėjo išvežti turtą, archyvus, išgabenti iš Lietuvos savo piliečius ir(,) pagaliau(,) sutvarkyti jų finansinius reikalus. Jono skola(,) palyginti(,) nedidelė. Močiute, jūs(,) paprasčiau(,) surašykite duomenis, o mes užpildysime anketą ir duosime pasirašyti. Jis(,) paprastai(,) atsikelia dar prieš saulei tekant. Priimk perėjūną, tai jis(,) pirmiausia(,) tavo geru naudosis, tavo skatiką savo kišenėj priglaus, dar tave patį kaimynams apkalbės. Kaimyne, paskolintum(,) rasi(,) kokį šimtą litų? Šie pareigūnų veiksmai(,) savo ruožtu(,) turėtų užtikrinti susitikimo dalyvių saugumą. Bet jūs(,) šiukštu(,) niekam neprasitarkit. Taigi(,) Vyriausybė savo nutarimu pakeitė įmonių apmokestinimą. Tikrai(,) negalėjo jis taip pasielgti. Mudu ar(,) tikriausiai(,) ponas Alfredas visada sakydavo „tamsta“. Tamsta(,) tikriausiai(,) kelio į mūsų namus dar neužmiršai. Klasifikavimas, arba(,) tiksliau(,) klasifikavimo būdai, pedagoginėje literatūroje apėmė bendresnius metodus. Turbūt(,) visuose miestuose buvo taip pat. Tą žiedą(,) veikiausiai(,) malūnininko žmona bus pametusi. Visų pirma(,) reikia pasakyti, kad režisieriai, dailininkai ir muzikantai turi apie daug ką pagalvoti.

8. KREIPINIAI

Kreipinys gali būti išskiriamas kartu su antrojo asmens įvardžiu tu, jūs, galinčiu eiti sakinio veiksmiu, jei abu jie pasakomi vientisa intonacija, pvz.:

Jūs(,) pilieti, pats kaltas, kad neatlėkėte į eilę. Jūs(,) gerbiamieji, leidimus gausite vėliau. Dink, tu nenaudėli, man iš akių! (Arba: Dink tu, nenaudėli, man iš akių!)

9. PRALEIDIMAS

Vietoj praleistos tarinio jungties arba savarankiškos sakinio dalies gali būti rašomas brūkšnys, jei norima paryškinti praleidimą, pvz.:

Gyvenimas mano (–) vėjas palaidas. Mokinys Vytautas (–) vienas gambiausių astronomų. Prekyba vaistais (–) pelningas verslas visame pasaulyje. Jis (–) baisus žmogus. Mirti dėl savo tautos (–) amžius gyventi su ja. Dukart du (–) keturi. Tai (–) mūsų visų rūpestis. Debatai (–) tai veikla, padedanti įgyti įgūdžių, kurie labai reikalingi šiuolaikinėje visuomenėje. Vilniaus universitetui (–) keturi šimtai dvidešimt penkeri metai. Jis (–) į dykumą ir po kurio laiko grįžta su laimikiu. Mano veidas skaistus ir švelnus, o tavo (–) raukšlių išvagotas.

10. PRIJUNGIAMIEJI SAKINIAI

10.1. Tarp šalutinio dėmens jungtuko (ar kito jungiamojo žodžio) ir prieš jį einančio sujungiamojo ar prijungiamojo jungtuko (ar kito jungiamojo žodžio) gali būti rašomas kablelis norint parodyti šalutinio dėmens savarankiškumą, pvz.:

Reikia pasakyti, kad(,) kai tik kurisi šį įžengia į salę, tuoj visa jų gudrybė ir dingsta. Labiau patiko Henrikas, kuris(,) kai supyksta, nutyla ir lyg sau ima švilpauti. Kvietimą jis jau senokai buvo atsiuntęs, tačiau(,) kai sužinojau visą tiesą, atsisakiau minties važiuoti. Rytoj pranešė gerą orą, todėl(,) jei neims niaukstytis, eisime į pajūrį. Bet(,) kai apsirengiu vyriškai, jų žvilgsniai būna visai kitokie. Ir(,) kai atrasite, prašyčiau man pranešti. O(,) kai pribėgsi žalią lankelę, ten tave paganysiu. Todėl(,) kai kalbama apie planų derinimą tarp įmonių, nereikia pamiršti skirtingų jų interesų. Šiandien apsinaukę jau nuo pat ryto ir(,) jei oras nepagerės, pradrybsosiu namie visą dieną. Aš būčiau ėjęs, bet(,) kai sužinojau smulkmenas, atsisakiau šios minties. Seniūnas atsistojo prieš susirinkusiuosius ir(,) kai triukšmas šiek tiek aprimo, neryžtingai pradėjo. Ji pasirinkdavo grybų ar(,) jei netingėdavo pašliaužioti po šlapias vietas, gana gražių spanguolių.

10.2. Šalutinis dėmuo gali būti neišskiriamas, jei prieš jį eina dalelytė, panaikinanti šalutinio dėmens intonacinį savarankiškumą, pvz.:

O šis nebelaukė(,) nė ką tas pasakys(,) ir iš tolo skubėjo užtarti. Reikia mokėti(,) ir kaip pasakyti nelaimės ištiktam žmogui. Neišmaniau(,) net ką jam patarti(,) ir sutrikusi tylėjau.

10.3. Po žodžių vargu, kažin prieš dalelytę ar, įvardį kas bei įvardiniusrieveksmius kur, kada ir kt. gali būti rašomas kablelis, jei norima parodyti prijungimą, pvz.:

Vargu(,) ar jis pats žino. Kažin(,) ar reikia pasisveikinti? Kažin(,) kada traukinys ateis? Kažin(,) kur jis prapuolė? Byla turėjo ilgai tęstis ir kažin(,) ar aš būčiau laimėjęs...

10.4. Šalutinis dėmuo iš vieno prijungiamojo žodžio po tarinio gali būti išskiriamas kableliais (retai – brūkšniais), jei norima išryškinti jo prasminį ir intonacinį savarankiškumą, pvz.:

Garsą skleidė kažkas girdėtas, bet niekaip nesupratom(,) kas. Jis gavo laišką, bet nežinojo(,) nuo ko(,) ir į jį neatsakė. Atsakyk kaip žmogus (–) kada?

11. SUJUNGIAMIEJI SAKINIAI

11.1. Sujungiamojo sakinio dėmenys, sujungti nekartojamais jungtukais ir, ar, arba, nei, gali būti atskiriami kableliu, jei norima parodyti jų prasminį ir intonacinį savarankiškumą, pvz.:

Ne tiek kūryba, kiek kiti dalykai, daug svarbesni, jam rūpi(,) ir jis negali atsitraukti nuo žmogaus, sėdinčio už rašomojo stalo. Toli, ten kažkur už kalno, už girios, sugriaudė(,) ar gal mums tik taip pasirodė. Iš kiemo iššokdavo ėriukas(,) arba katė kiemu nuslinkdavo drauge su savo šešėliu. Niekad Auksei jis apie tai neprasitarė(,) nei pats Vasaris, budriai jį sekęs, jokios išvados daryti negalėjo.

11.2. Išvardiniai sakinio dėmenys ir atlikta, ir baigta, ir (daugiau) nieko, ir galas, ir gana, ir tiek, ir viskas ir pan. gali būti atskiriami kableliu (rečiau brūkšniu), pvz.:

Čekš skiltuvu į titnagą, dagtis žybt(,) ir atlikta. Išvažiuočiau kur į negyvenamą salą(,) ir baigta. Gal viskas juoko verta(,) ir daugiau nieko. Aš užsidarysiu savo namelyje(,) ir galas. Nors mažai teprinešta, bet norisi paragauti to gintarinio medučio(,) ir gana. Malūnas tiktai sukasi be vėjo(,) ir tiek. Spyną pabučiuosi(,) ir viskas. Supraskit, pervaziuos per jūsų gyvenimą su plunksna ar kamera (–) ir baigta.

III. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12. Taikant šias taisykles būtina atsižvelgti į Valstybinės lietuvių kalbos komisijos patvirtintas Privalomosios skyrybos taisykles.